

Albert Escolà Massagué a la serra del Cadí l'any 1963.
Font: Arxiu Escolà-Bernad.

S'atorga el Premi Collsacabra a una biografia de Ramond de Carbonnières

El passat mes de novembre es va celebrar la concorreguda 41a Fira de la Muntanya de Vic, que any rere any s'ha anat consolidant com un referent en aquesta temàtica. Enguany s'hi ha convocat la 8a Edició del Premi Editorial del Llibre de Muntanya, dins la qual es concedeix el Premi Collsacabra al millor llibre de muntanya en llengua no catalana, que en aquesta ocasió ha recaigut en l'obra "*Ramond de Carbonnières. El àguila de los Pirineos*".

Aquest llibre és considerat com la possible primera biografia completa escrita en castellà sobre Ramond, un savi francès dels segles XVIII i XIX erigit per molts experts com el descobridor dels Pirineus en l'àmbit esportiu i científic, és a dir, com el primer pirineista que va existir.

L'autor d'aquesta obra és l'Albert Escolà Massagué, nascut a Sabadell l'any 1923 i conciutadà dels qui signem aquestes línies. Va emigrar a França el 1952 junt amb la seva esposa Paquita Bernad Noviant, i s'hi van quedar a viure per sempre. Abans d'emigrar, tots dos varen esdevenir durant la postguerra uns apassionats escaladors del centre excursionista sabadellenc Terra i Mar, i la Paquita es va convertir en una de les més destacades escaladores pioneres de Catalunya, la qual vàrem "descobrir" a ulls catalans amb una entrevista que li vàrem fer i que es va publicar a la revista Vèrtex l'any 2018, la qual va causar molt d'interès. Un cop a França, l'Albert i la Paquita van continuar practicant l'alpinisme, sobretot als Alps i als Pirineus, al mateix moment que ell va iniciar l'exigent i apassionant tasca d'escriure aquesta biografia, sovintejant diversos museus i arxius francesos per tal de documentar-se.

L'obra pòstuma d'Albert Escolà surt a la llum

Van anar transcorrent molts anys de recerca i escriptura fins que l'Albert Escolà va acabar el seu llibre, redactat en forma de manuscrit, però no va anar més enllà i no el va arribar a publicar. De nou passaren els anys fins que el 2015 l'Albert ens va deixar. Llavors va ser quan la seva vídua Paquita i la seva filla Marina van descobrir el manuscrit, i van decidir d'emprendre la llarga i



COL·LABORACIONS

perseverant tasca de transcriure'l a l'ordinador. Un cop ho van acabar, ens van demanar l'opinió sobre aquest treball, del qual vam copsar la magnitud i rellevància indiscutibles de l'obra, tot i que necessitava una revisió lingüística i una actualització de continguts. També l'insigne pirineista saragossà Alberto Martínez Embid va aconsellar a la Paquita i la Marina sobre les possibles sortides editorials del llibre, tot i que poc després, malauradament, aquest home incansable i erudit de la història de la conquesta dels Pirineus va traspasar sobtadament.

Per altra banda, la nostra col·laboració amb aquest llibre es va consolidar amb l'escriptura del pròleg, i poc després amb la proposta de l'Òscar Masó d'oferir-se voluntari per fer una revisió i actualització integrals del text, una comesa que va comptar amb l'ajut, consell i suport constants de la Paquita i la Marina, la qual cosa va esdevenir un repte apassionant i engrescador, que a més va aportar al llibre diversos índexs, llistats temàtics i mapes per facilitar la recerca i comprensió de l'enorme quantitat de dades exposades. D'aquesta forma, l'obra va sortir finalment a la llum el passat mes de juliol de 2022, editada a tot color per l'*Editorial Pirineo*, d'Osca.

L'aparició d'aquesta novetat literària ha rebut una bona acollida en ambdós vessants de la serralada pirinenca, i cal remarcar que ha comptat amb el sempre docte i agraït assessorament del Dr. Àngel Manuel Hernández Cardona, en aquest cas en l'aspecte de la difusió i la crítica literària experta, així com en l'aspecte botànic sobre l'orella d'ós, el delicat endemisme que, a banda dels Pirineus, també pobla els vessants ombrívols de Sant Llorenç del Munt i l'Obac i de Montserrat, que amb la seva designació llatina "*Ramonda myconi*" fa tots els honors a Ramond de Carbonnières per la seva destacada aportació botànica, a part de referir-se també al vigatà Francesc Micó, descobridor de la planta als ulls de la ciència en el segle XVI.

La Fira es bolca en la pionera Paquita Bernad

L'alpinista i cardiòleg vigatà Miquel Ylla, president de l'Associació Cultural del Llibre de Muntanya i un dels responsables de la Fira de Muntanya de Vic, va anunciar que hi hauria una sorpresa en l'edició d'enguany. Es tractava ni més ni menys que de la presència de la pionera Paquita Bernad, abans citada com l'esposa d'Albert Escolà, donant-se la casualitat que va néixer a la mateixa ciutat de Vic gairebé 97 anys abans! Juntament amb la seva filla Marina Escolà, va



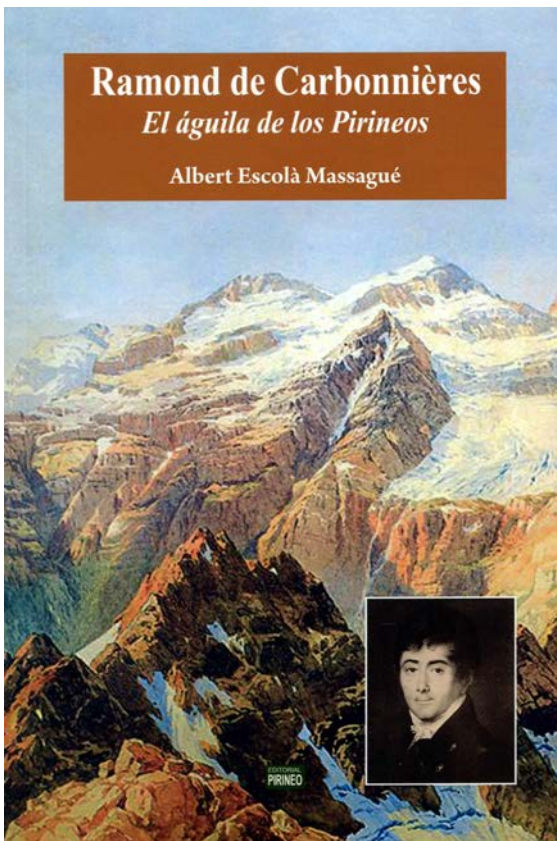
Albert Escolà i Paquita Bernad dalt la Cova del Drac, a Sant Llorenç del Munt, l'any 1948.

Font: Arxiu Escolà-Bernad.



COL·LABORACIONS

venir de França a recollir el premi Collsacabra en un acte molt emotiu i especial en el qual vam poder participar, percebent l'escalf i l'excel·lent acollida que els organitzadors de la Fira els varen dispensar en tot moment. La Paquita, amb una salut de ferro i una memòria envejable, va atendre molt amablement les preguntes de l'entrevistador del periòdic 9 Nou i va gaudir amb la Marina dels diferents actes que s'hi van celebrar, tals com una taula rodona i la presentació d'un llibre sobre escalada, l'esport del qual ella n'ha estat una valenta pionera a casa nostra en una època molt difícil, a més de poder saludar en persona un dels seus ídols del món de la muntanya, el pioner de l'alpinisme català Josep Manuel Anglada, el qual també va restar meravellat de poder conèixer-la.



Portada del llibre
“*Ramond de Carbonnières. El águila de los Pirineos*”



Retrat de Ramond de Carbonnières,
gravat i dibuixat per Bailly en 1821.

No cal dir que per a nosaltres ha estat un immens privilegi el fet de poder acompanyar a la Paquita i la Marina en aquest acte d'entrega del premi pòstum a l'obra vital del seu estimat pare i espòs, l'Albert Escolà, i és que elles han lluitat moltíssim perquè sortís a la llum, tot demostrant que l'amor i l'estimació per l'ésser estimat poden moure i escalar muntanyes molt més altes que qualsevol dels vuit mils més aferrissadament ambicionats.



COL·LABORACIONS



Entrega del Premi Collsacabra a la Fira de la Muntanya de Vic el dia 5 de novembre de 2022. D'esquerra a dreta: Albert Masó, Marina Escolà, Paquita Bernad i Òscar Masó.

Font: Organització de la Fira de la Muntanya de Vic.

Albert i Òscar Masó Garcia

Orella d'ós a Sant Llorenç del Munt i l'Obac.

Foto: Albert Masó Garcia.



Bibliografia:

“Paquita Bernad, escaladora pionera”, d'Albert i Òscar Masó Garcia, entrevista publicada a la revista Vèrtex 277, de març-abril 2018.

“Aparece una biografía en castellano del pireneísta Louis Ramond de Carbonnières”, d'Àngel Manuel Hernández Cardona, blog <https://angelhc.wordpress.com>, 2 d'agost de 2022.

“Dos germans sabadellencs rescaten la biografia oculta de l'alpinista Ramond de Carbonnières”, de Sergi González Reginaldo, Diari de Sabadell, 9 d'agost de 2022.

“Una fira d'altura i de noms propis”, de Miquel Erra i Marc Sanyé, Diari el 9 Nou, dilluns 7 de novembre de 2022, p.36.

